

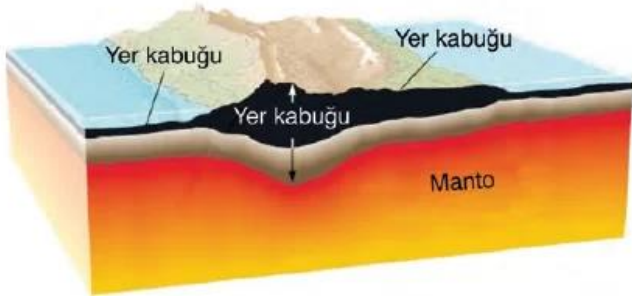


YER KABUĞU VE YAPISI

JEOLJİ : Yer kabuğunu inceleyen bilim dalıdır.

JEOLOG : Yer bilimi ile uğraşan bilim insanına verilen addır.

YER KABUĞU



- Üzerinde yaşadığımız, kayaç (taş) ve topraktan oluşan Dünya'nın en üst katmanına yer kabuğu veya taş küre denir.
- Yer kabuğu Dünya'nın üstünü tamamen kaplar.
- Deniz, göl ve okyanus tabanlarında da yer kabuğu devam eder.
- Yer kabuğunun kalınlığı bölgelere göre değişiklik gösterir. Dağlık alanlarda kalın okyanus diplerinde incedir.
- Dünya'nın gözlenebilen katmanlarından biridir.
- Yer kabuğunda dağlar, denizler, ovalar, nehirler, yaylalar, vadiler gibi yeryüzü şekilleri bulunur.

KAYAÇLAR

Canlıların üzerinde yaşadığı yer kabuğu çeşitli yapılara sahip taşlarla kaplıdır. Çeşitli büyüklük ve yapıdaki bu taşlara kayaç denir. Kayaçların farklı renk ve büyüklükte olmasının sebebi içlerindeki minerallerin farklılığıdır.

Örnek : Kömür, mermer, kum, çakıl, toprak, kil, altın, elmas, bakır birer kayaçtır.

Yukarıdaki örnekte geçen kayaçların çeşitliliği içeriğindeki minerallerin farklı olmasındandır.

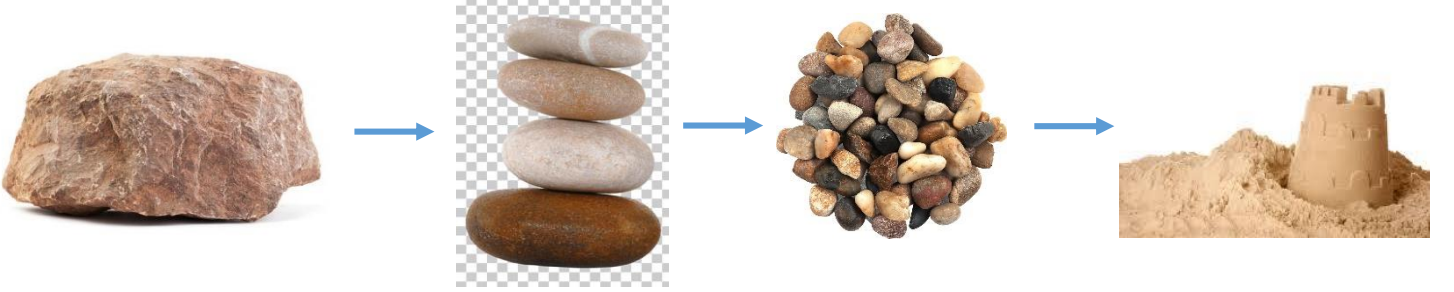
Kayaçlar Nasıl Oluşmuştur?

Yer kabuğunun altındaki Manto katmanında bulunan magmanın (ateş kürenin) yer kabuğuna çıkıp soğuması ve katılaşması ile oluşmuştur.





Kayaçlar: Rüzgar, sıcaklık farklılıkları, yağmur, akarsu, insan ve hayvanların da etkisi ile parçalanıp küçük taneciklere dönüşebilirler. Büyük kayalar bu şekilde parçalanarak çakıl, taş, kum oluşur.



KAYAÇ > KAYA > TAŞ > ÇAKIL > KUM > TOPRAK

Kayaçların oluşumunu etkilen dış faktörleri biraz daha açalım.

Rüzgarın Etkisi : Şiddetli esen rüzgar içinde taşıdığı toz ve kum tanecikleri ile kayaçları aşındırır ve parçalar.

Sıcaklık Farklılığının Etkisi : Havanın sürekli olarak ısınması ve soğuması ile kayaçlar da ısınır ve soğur. Bir süre sonra kayaçlar parçalanmaya başlar.

Suyun Etkisi : Yağmur ve dolunun etkisi ile kayaçlar zamanla aşınır ve parçalanır. Denizden vuran dalga, akarsu ve nehirlerin akıntısı kayaçları aşındırır ve parçalar.

Canlıların Etkisi : Hayvanlar yuva yapmak için kayaçları parçalar. Büyüyen ve yayılan bitki kökleri kayaçları parçalar. İnsanlar da inşaatlarda kullanmak için, madenleri çıkarmak için, tarla faaliyeti için kayaçları parçalar.

Dış etkenlerle parçalanmış kayaçlara en iyi örnek falez ve peribacalarıdır.



Falez



Peribacaları